RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

1710319

Pvm/Datum/Date	Dnro/Dnr/DNo
21.2.2024	1088/00.00.01.00.02/2024

Maa- ja metsätalousvaliokunta

MmV@eduskunta.fi

Lausunto MmV 2024 02 222.2.2024 E 58/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: Suomen avaintavoitteet EU-vaalikaudelle 2024-2029

Ruokaviraston lausunto koskien Suomen avaintavoitteita EU:n strategiseen agendaan ja tulevan komission ohjelmaan vaikuttamisesta

Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua Suomen EU:n tavoitteista tulevalla vaalikaudella.

Ruokavirasto pitää tärkeänä, että Suomi vaikuttaa perusmuistiossa todetun mukaisesti aktiivisesti ja ennakoiden Euroopan unionin ja neuvoston päätöksentekoon ja linjauksiin Suomen kannalta suotuisan seuraavan vaalikauden ohjelman rakentamiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaa mm. sitä, että EU-tason sääntelyn vaikutukset ja seuraukset tulee tunnistaa jo sääntelyn valmisteluvaiheessa, ja Suomen tulee rohkeasti ja aktiivisesti tuoda näkemyksensä esiin ajoissa ja pyrkiä vaikuttamaan sääntelyn tavoitteisiin ja sisältöön. Tämä on tärkeää, koska EU-säädösten hyväksymisen jälkeen kansallinen liikkumavara on jo rajoitettua, eikä lainsäädännön toimeenpanolla pystytä kansallisesti enää korjaamaan asetuksiin jääneitä ongelmakohtia. Ylipäänsä Ruokavirasto pitää tärkeänä, että sääntelyn kehittämisen yhteydessä tehdään avoimesti kattavaa vaikutusten arviointia siitä, mitkä ovat uudistuvan sääntelyn realistiset vaikutukset toimeenpanon resurssitarpeisiin ja aikatauluihin.

Ruokavirasto pitää yleisesti tärkeänä sääntelyn yksinkertaistamista ja mahdollisuuksien mukaan sen vähentämistä. Tämä koskee kaikkia hallinnonaloja yleisesti, mutta aivan erityisesti seuraavaa yhteistä maatalouspolitiikan strategiakautta, jonka valmistelu on jo käynnissä. Nykyinen CAP27-strategiakausi on tuonut ison joukon uudistuksia, mm. uutta teknologiaa pinta-alamonitorointiin. On nähtävissä, että tukivaatimusten monimutkaistuminen on muodostumassa entistä suuremmaksi hallinnolliseksi taakaksi tuen saajille, ja samalla vaikeasti toimeenpantavaksi kokonaisuudeksi toimeenpanosta vastuussa olevalle julkiselle hallinnolle. Ruokaviraston toivoo, että EU-linjauksissa tehtäisiin oikeasti strategisia arvovalintoja sen suhteen, millä asioilla on koko EU:n tasolla eniten merkitystä yhteisen hyvän aikaansaamisessa ja

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

keskityttäisiin näihin. Nyt moni tavoite EU-säätelyssä on sinänsä hyvä ja kannatettava, mutta kokonaisuudesta tulee sekalainen ja valitettavasti joskus keskenään ristiriitainenkin, kun säätelyä ulotetaan kovin moniin hyvinkin yksityiskohtaisiin asioihin. Suomella – vaikka onkin talouden mittareilla mitattuna pieni tekijä taloudessa – on annettavaa hyvän hallinnon toimintatavoissa. Lisäksi Suomi on perinteisesti vahva luonnonvarojen kestävän käytön edelläkävijä. Näitä pitää tuoda rohkeasti esille EU-yhteistyössä, eikä Suomen tule jäädä ainoastaan vastaanottavaksi osapuoleksi.

Kuten perustelumuistion kokonaisturvallisuutta kuvaavassa osiossa ansiokkaasti todetaan, on tärkeää, että maataloutta voidaan harjoittaa tuottavasti kaikilla EU-alueilla, ja että ruoantuotanto on edelleen maatalouden tärkein tehtävä. Viimeaikaiset kriisit ovat korostaneet elinvoimaisen maaseudun merkitystä omavaraisuuden, huoltovarmuuden ja turvallisuuden näkökulmasta. Kestävyyden eri ulottuvuuksien (taloudellinen, sosiaalinen, ympäristöllinen) välillä on löydettävä ruoantuotannon jatkuvuutta tukeva tasapaino. Suomi on maaseutuverkostotoiminnan suurvalta EU:ssa, ja on tärkeää, että Suomi säilyttää siinä aktiivisen roolin. Kaiken kaikkiaan, Suomen edellytykset lisätä omaa ruoantuotantoaan ovat olemassa, ja sitä tavoitetta tulisi ajaa EU-politiikassa. Suomessa on tilaa, puhdasta pohjavettä, korkea teknologia ja nuoria yrittäjiä, eli juuri niitä tekijöitä, joita EU tarvitsee turvatakseen sekä oman kilpailukykynsä taloudessa että myös turvallisuuden epävakaaksi muuttuneessa geopoliittisessa tilanteessa. Suomen kannalta on myös tärkeää, että EU-osarahoitteinen maatalouden ulkopuolinen maaseudun elinkeinojen monipuolistaminen ja uudistaminen, yhteisöjen kehittäminen ja osallisuuden vahvistaminen tulee säilyy osana maatalous- ja maaseuturahastojen välineistöä myös tulevalla EU:n rahoituskaudella.

Ruokavirasto haluaa korostaa, että elintarviketurvallisuus ja eläin- ja kasviterveystilanne ovat Suomessa hyvällä tasolla. Tämä perustuu osittain ilmastolliseen tilanteeseen, mutta myös siihen, että säädöksiä noudatetaan Suomessa hyvin tarkasti ja yritysten omavalvonta ja omat laadunhallintajärjestelmät ovat korkealla tasolla. Kokonaistaloudellisesti ajatellen on järkevää, että jatkossakin EU-lainsäädäntö yhä enenevissä määrin mahdollistaisi riskiperusteisen valvonnan ja sitä kautta valvonnan resurssien kohdistamisen nimenomaan vaikuttavaan toimintaan.

Ruokavirasto katsoo, että muistion kirjaukset EU:n laajentumisen vaikutuksista mm. rahoitukseen ovat aiheellisia ja oikean suuntaisia. Erityisesti tämä koskee mm. Ukrainan mahdollisen jäsenyyden aiheuttamia vaikutuksia maatalouden markkinatilanteeseen ja tukipolitiikkaan tulevaisuudessa. Muistiossa mainittu ehdotus riittävän

pitkistä siirtymävaiheista on varmasti tarpeen, jotta EU:n maataloudella on aikaa sopeutua uuteen markkinatilanteeseen eikä tapahtuisi kokonaisturvallisuuteenkin heikentävästi vaikuttavia markkinahäiriötilanteita.

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7